



Congres 2027

Over terpen, grutto's en gemalen

Eeuwenlange interacties tussen mens, natuur en technologie aan de Noordzee

Datum

Donderdag 15 april 2027

Locatie

[Tresoar](#) – Museum, Archief en Bibliotheek Fryslân, Boterhoek 1, Leeuwarden

Bij de interactie tussen mens, natuur en technologie denken we snel aan het heden of de toekomst. In het heden zien we een grote interesse voor thema's als klimaat, duurzaamheid, sociale cohesie en de relatie tussen mens en machine, vooral ook onder jongeren. In 2025 verscheen [Meedoen in 2050. Leren van wensen voor de toekomst](#), een rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau waarin de toekomstige relatie tussen mens, natuur en technologie centraal staat. Dit rapport kwam tot stand na een 'participatieve toekomstverkenning' waaraan een dwarsdoorsnede van de samenleving meedeed. De toekomstvisie voor 2050 die uit deze verkenning voortkwam is in dit rapport verbeeld in verschillende 'wensbeelden': individu, samenleving, natuur en economie. Deze wensbeelden kenmerken zich door een positief mensbeeld, gemeenschapszin, een grote rol voor de overheid en technologische vooruitgang.

In dit sterk toekomstgerichte rapport ontbreekt de historische duiding van hedendaagse problemen en crises. De onderzoekers van het SCP realiseren zich niettemin terdege dat ervaringen uit het verleden van invloed zijn op verwachtingen en beelden in het heden. Niet voor niets duiden zij de geformuleerde wensen als kritiek op de huidige samenleving. Hier ligt een kans voor historici.

Tijdens het voorjaarscongres 2027, gezamenlijk georganiseerd door het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap (KNHG) en het Koninklijk Fries Genootschap (KFG) met medewerking van Tresoar, staat de historische relatie tussen mens, natuur en technologie aan de Noordzeekust centraal. Het congres beoogt door middel van historische vergelijkingen meer context te bieden aan hedendaagse discussies over bijvoorbeeld stikstof, biodiversiteit, klimaat, menselijk ingrijpen in het landschap, exploitatie van de zee en onbedoelde gevolgen van toerisme. De diverse bijdragen zullen door twee rode draden bijeengebracht worden: Wat is de nieuwste stand van zaken binnen het historische onderzoek over deze thema's, én wat is nodig om historisch onderzoek hierover in de 21^{ste} eeuw verder te brengen?



Oproep

Het KNHG en KFG nodigen historische onderzoekers, medewerkers van musea en archieven en specialisten uit andere vakgebieden uit een bijdrage in te dienen voor dit congres. Ook interdisciplinaire voorstellen worden verwelkomd, mits deze een historische insteek hebben. Voor uw bijdrage kunt u denken aan een lezing (max. 20 minuten), een papersessie met twee of drie papers, een workshop, of andere activiteiten.

In alle voorstellen verwachten wij ruimte voor vragen van en debat met het aanwezige publiek. Wij nodigen nadrukkelijk ook jonge(re) historici en professionals uit het erfgoed-, onderwijs- en museumveld die zich bezighouden met deze thematiek uit om een voorstel in te dienen.

Voor het congres verwelkomen we bijdragen over de historische relaties tussen mens, natuur en techniek aan de Noordzeekust. Daarbij kunt u denken aan de volgende thema's en vragen:

Landschap en technologie

- Hoe verhielden mensen zich tot het landschap en hun leefomgeving waarin door technologie grote veranderingen werden bewerkstelligd?
- Wat waren onbedoelde gevolgen van technologische ontwikkelingen in de relatie tussen mens en natuur aan de Noordzeekust?
- Hoe beschouwden mensen in het verleden technologie en technologische ontwikkelingen?
- Hoe kunnen natuurinclusieve perspectieven op het verleden bijdragen aan het bestrijden van hedendaagse problemen en crises, zoals de klimaatcrisis, maar ook aan een realistisch toekomstbeeld?
- In hoeverre konden mensen in het verleden technologische ontwikkelingen bijbenen en wat kunnen wij daarvan leren rondom hedendaagse ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld kunstmatige intelligentie?

Politiek en economie

- Hoe verhielden politieke keuzes, economische groei en de ontwikkeling van de natuurlijke omgeving zich tot elkaar?
- Welke rol speelden natuurlijke grondstoffen in politieke en sociale omwentelingen?
- Welke rol speelden de economie en economische ontwikkeling – aan productiekant maar ook aan consumentenkant, denk bijvoorbeeld aan toerisme – in de relatie mens, natuur en technologie?



- Wat waren de overeenkomsten of verschillen tussen de aanpak en gevolgen van technologie op het land en die op zee aan de Noordzeekust?

Sociale en culturele ontwikkelingen

- Hoe verhielden technologische ontwikkelingen zich tot sociale cohesie in de samenleving (in het Fries: *mienskip*)?
- Welke (historische) tegenbewegingen gericht op technologische ontwikkelingen zijn er te onderscheiden? Hoe (on)succesvol waren deze tegenbewegingen?
- Welke andere invloeden speelden een rol? Daarbij valt te denken aan de invloed van migratie, oorlogen en gewapende conflicten, culturele ontwikkelingen.
- Hoe presenteerden mensen zich in het verleden in relatie tot natuur, landschap en technologie? Hoe verschilt die presentatie van die van vandaag de dag?

Regionale verschillen en overeenkomsten

- Welke invloed had natuurlijke gesteldheid op de inrichting van het landschap en daarmee op lokale gemeenschappen aan de Noordzeekust?
- Welke invloed hadden (technologische) schaalvergrotingen, denk bijvoorbeeld aan industrialisatie en ruilverkaveling, op het landschap en in lokale gemeenschappen?
- Welke regionale of nationale overeenkomsten en verschillen zijn er aan te wijzen in de manier waarop de relatie tussen mens, natuur en technologie tot uiting kwam?

Indienen

De deadline voor voorstellen (maximaal 250 woorden) is **zondag 3 januari 2027**. U kunt uw voorstel indienen via info@knhg.nl. Indieners ontvangen eind januari 2027 bericht.

Wij streven naar diversiteit en inclusie in de geschiedbeoefening en verwelkomen sprekers met verschillende achtergronden en perspectieven, die kunnen bijdragen aan een rijk en veelzijdig historisch debat.

Over het Koninklijk Fries Genootschap

In 1827 werd in Fryslân een historisch genootschap opgericht om zich te richten op de studie naar het provinciale verleden en het behoud van historisch erfgoed. Het kreeg de lange naam Provinciaal Friesch Genootschap ter Beoefening van Friesche Geschied-, Oudheid- en Taalkunde. De huidige naam is nog altijd lang en bovendien dubbeltalig, met als Friese variant: Keninklik Frysk Genoatskip foar Skiednis en Kultuer, afgekort als KFG. Dit genootschap staat aan de wieg van diverse Friese erfgoedinstellingen. Als oprichter van het Fries Museum is het nog altijd de eigenaar van een belangrijk deel van



de collectie van dit museum. Het KFG heeft bovendien talloze publicaties uitgegeven, bijvoorbeeld sinds 1839 het jaarboek *De Vrije Fries* – vanaf 1955 samen met de Fryske Akademy – en sinds 1995 het historisch tijdschrift *Fryslân*. In 2027 viert het KFG, intussen een spin in het web en *trait d'union* voor iedereen die geïnteresseerd is in de Friese geschiedenis en cultuur, zijn 200-jarig bestaan met een breed scala aan publieksactiviteiten, zoals dit congres, enkele tentoonstellingen, een historisch toneelstuk, audiovisuele producties en een jubileumboek over 200 markante Friese vrouwen uit de periode 1827-2027.

Over het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap

Het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap is de beroepsorganisatie voor historici in Nederland. Het KNHG verbindt historici en komt op voor de belangen van het vak. Het KNHG creëert ontmoetingsplaatsen waar historici kennis en ervaringen kunnen uitwisselen, door congressen en webinars te organiseren, door het wetenschappelijk tijdschrift *BMGN – Low Countries Historical Review* uit te geven en op het gratis toegankelijke historische platform www.historici.nl. Het KNHG richt zich op iedereen die zich historicus noemt, van student tot hoogleraar, van middelbare school docent tot professionals werkzaam in de erfgoedsector en het museale veld.

Over Tresoar

Tresoar is als erfgoedinstelling een museum, bibliotheek en archief van Fryslân. De ambitie van Tresoar is zoveel mogelijk informatie te delen en verhalen te vertellen, samen mét anderen, want met elkaar zien en weten we meer van en over Fryslân. Dat is de centrale missie: kennis van cultuur en geschiedenis op innovatieve wijze overdragen en het verbinden van verleden, heden en toekomst. Tresoar wil een laagdrempelige, meertalige en bruisende ontmoetingsplek zijn die gebruikt wordt als plaats om te onderzoeken, te ontdekken en te vertellen. Er vinden activiteiten plaats voor jong en oud, van concerten tot kindercolleges, en het is voor studenten en wetenschappers de ideale ruimte voor onderzoek.